
Redactioneel

Van de BODEM Web

WebBODEM: Interessante weblinks Gemeenschapsleven?! Wat truttig! Ik noem dat 'community'. Levensveranderende gemeenschappen Column

De hond of de kat Een samenbindende gemeenschap in liefde Een open gemeenschap in de waarheid Column

Kahal Heil doe je samen Avontuurlijk samen leven met God: het 'open altaar' Genade Column

Een beetje verlegen Column

De liefde van een kudde hier Boekbesprekingen

Boekbesprekingen March 2008

Gemeenschapsleven Redactioneel

Van de bodem Christelijke spiritualiteit is christocentrisch Column

Staatsbesef moet je aanleren Interview met Victor van Heusden De bijbel lezen met je hart BIDDEN met je OREN God in ons, in drie dimensies Niet specifiek-christelijke spiritualiteit en de Heilige Geest Column

Chasied Water uit een diepe bron Column

Zoeken naar de echte God Boekbesprekingen

Boekbesprekingen February 2008

Spiritualiteit Bodem ::

Home -> Bodem -> March 2008 Gemeenschapsleven -> Genade

MICHEL PORTIER

THEMA

Genade

Een van de sprekers op de conferentie EuroSpirit (van 1-3 mei 2008) zal pastor Joseph Prince zijn, een bekende prediker die in zijn bediening krachtige accenten legt op de genade van God. In dit artikel niet een beoordeling van Prince, maar wel een meer genuanceerde visie op zijn genadeprediking dan tot dusver in de kranten en bladen te lezen was.

Geen veroordeling

N

og voordat ik ooit van pastor Prince gehoord had was ik al diep onder de indruk van Gods allesomvattende genade. God zond zijn eniggeboren Zoon Jezus die heeft geleden, is gestorven, en is opgestaan, zodat wij vrij konden worden. In Rm8:1 staat het mooi beschreven: zo is er dan geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn. Gereinigd door zijn bloed mogen wij weten dat er geen zonde is waarvoor Jezus niet is gestorven. Zijn genade is altijd groter dan welke zonde ook. In essentie is dit de leer van de genade. Zoals ik het hier vertel is er eigenlijk helemaal niets nieuws onder de zon. Wat is het probleem dan? Misschien hebben sommigen moeite met de mate waarin Gods genade consequent wordt doorgevoerd. In de genadeleer staat namelijk de goedheid van God voor ons zondige mensen centraal. Er is niets wat wij kunnen doen waardoor Gods liefde voor ons toeneemt of afneemt. Eigen werken, bijvoorbeeld oproepen als 'word actief', 'ga vasten' of 'volg die conferentie', zijn niet noodzakelijk om de liefde van God te verdienen. Hij houdt namelijk al maximaal van ons. Ook zonde kan Gods liefde niet in de weg staan. Een goed voorbeeld is de gelijkenis van de verloren zoon. De vader stond hem al op te wachten. Zelfs in afwezigheid van de zoon verloor hij zijn liefde voor hem niet. Een diep besef van ons eigen falen ligt dan ook ten grondslag aan het kunnen accepteren van Gods genade. Zelfrechtvaardiging, ofwel op eigen kracht proberen het goede te doen en het slechte te laten, is in elke vorm uitgesloten. Jezus heeft onze rechtvaardiging aan het kruis volbracht.

Als onze rechtvaardiging volbracht is, dan mogen we daarin ook rust vinden. Als we Jezus' offer accepteren, zijn we gerechtvaardigd en vergeven. Ons hele wezen verandert, en om die reden is het niet meer nodig steeds weer vergeving te vragen. Het is volbracht. We zijn een nieuwe schepping in Christus (2Ko5:17; vgl. Gl2:19-21). Dit duidt op een nieuwe positie. De gelijkenis van de verloren zoon is hier heel duidelijk in: we horen bij de familie van God, wij zijn zijn kinderen. De consequenties voor een christen die werkelijk beseft dat zelfrechtvaardiging onmogelijk is, zijn enorm. De focus verschuift namelijk van onszelf naar Jezus. We worden meer afhankelijk van Hem, honderd procent, helemaal. Dit leidt tot veel zegen: minder stress (geen slaaf van of angst voor de zonde), zekerheid (we beseffen hoe groot het wonder van herstel is, met alles wat daarbij hoort), vrucht (we hoeven het niet meer zelf te doen; God doet het in ons). Kortom: ons startpunt is anders. Willem de Vink zei het zo: bij God ontvang je eerst je diploma, daarna mag je naar school. De zekerheid van het diploma (je positie) leidt ons in alle rust door de school (het leven) heen. We mogen blijven leren zonder dat er consequenties aan zitten als we fouten maken. Net als een kind bij zijn natuurlijke vader.

Vergeving vragen

Maar is het – zo vragen sommigen kritisch – dan helemaal niet meer nodig vergeving te vragen? Wanneer we de genadeleer en onze positie in Christus consequent doorvoeren, dan lijkt me dit de enige mogelijke conclusie. Anders zou onze positie in Christus bij elke zonde, hoe klein ook, meteen ongedaan gemaakt worden, en zijn we weer terug bij af, bij de situatie voor onze bekering. Ik denk overigens dat het wel goed is om onze zonden te belijden (1Jh1:9). Hiermee nemen we verantwoordelijkheid voor onze daden en worden we er ons weer van bewust hoe groot het offer eigenlijk is.

Bij God ontvang je eerst je diploma, daarna mag je naar school. De zekerheid van het diploma (je positie) leidt ons in alle rust door de school (het leven) heen.

We zeggen dan: 'Dank U, Heer, dat U ook voor deze zonden gestorven en opgestaan bent!' Waarom zijn sommige mensen nu bang voor deze eenvoudige genadeleer? Angst voor twee mogelijke scenario's, denk ik. Het eerste heeft te maken met ons zielenheil, dat eventuele zonde onze redding in de weg zou staan. Dit scenario behandel ik verderop in 'eens gered, altijd gered?'. Het andere is de angst voor losbandigheid. Veel jongeren, zegt men, vatten de genadeleer op als een vrijbrief om er op los te leven. Ik werk al negen jaar met christelijke jongeren en ik moet de eerste nog tegenkomen die de genade van Christus ervaart als een vrijbrief om er op los te leven. Ik schreef al eerder dat een diep besef van ons eigen falen ten grondslag ligt aan het kunnen accepteren van de genade van God. De discussie wordt nogal hypothetisch, want het is juist andersom: de meeste christenen willen het goede maar al te graag doen, maar ervaren dat het niet lukt. Genade is hiervoor de oplossing. Toch wil ik de discussie niet uit de weg gaan. Wat als je nu toch zo'n jongere voor je hebt staan? De oplossing is niet het ontkennen van Gods genade... maar een goed pastoraal gesprek! De goede vraag lijkt me: 'Waarom wil je het kwade doen (er op los leven)?' Blijkbaar is het besef van het eigen falen bij zulke jongeren dan nog niet geheel doorgedrongen. Ik ga ervan uit dat als je vanuit Christus leeft, je het goede ook wilt. Paulus schrijft er ook over in Rm6:1: 'Mogen wij bij de zonde blijven, opdat de genade toeneme? Volstrekt niet! Immers, hoe zullen wij, die der zonde gestorven zijn, daarin nog leven?' Mijn idee is dat wanneer je losbandig wilt leven, en de genade als een vrijbrief hiertoe ziet, je je echt moet afvragen in hoeverre je werkelijk bekeerd bent. Waarom zou je je anders willen bekeren als je niet inziet hoe hard je Jezus nodig hebt? Overigens is de grens zoeken typisch jongerengedrag. Laten wij als volwassen christenen daar volwassen op reageren. Want ook de jongeren weten in hun hart dat losbandig leven niet de bedoeling is! Een andere misvatting is toch weer die van de zelfrechtvaardiging. Mensen, speciaal jongeren, lopen (zo zegt

men) rond met een schuldgevoel, en de genadeleer zou daarop niet het adequate antwoord zijn. Nu is schuldig voelen niet hetzelfde als schuldig zijn. Vanuit de hulpverlening gezien is schuldgevoel een zeer complexe materie, alleen al omdat dit gevoel onterecht kan zijn. In beginsel zijn wij allemaal schuldig aan zonde. Daarom is de genade zo belangrijk, anders zouden wij allen verloren gaan. Door de genade van Christus heeft zonde geen consequentie voor onze verhouding tot God, omdat God ons tot een nieuwe schepping heeft gemaakt. Maar we leven nog op deze aarde, met alle onvolkomenheden, en daarom heeft zonde met name consequenties hier op aarde. Als we een moord plegen, moeten we naar de gevangenis. Als we iemand bedriegen of bestelen, dan gaat een relatie kapot. Het is dan ook normaal dat ons geweten spreekt en dat we ons schuldig voelen. Dankzij dit schuldgevoel kunnen we in volwassenheid onze verantwoordelijkheid nemen voor onze daden en waar mogelijk herstel zoeken. Paulus schrijft ook dat de vrucht van de Geest en niet de werken van het vlees in ons leven zichtbaar moeten worden (Gl5:19-22). Dit schuldgevoel is dus terecht wanneer het gaat om de consequenties van onze daden, maar onterecht wanneer het gaat over het oordeel van God. Een voorbeeld: ik spreek met veel jongeren die kampen met problemen rond

Mijn idee is dat wanneer je losbandig wilt leven, en de genade als een vrijbrief hiertoe ziet, je je echt moet afvragen in hoeverre je werkelijk bekeerd bent.

pornografie. Dit heeft een grote impact op hun leven en ze kampen met een schuldgevoel. Terecht, want je laat je in met onreine beelden en je zult hiermee af moeten rekenen. Maar het is onterecht wanneer je je schuldig voelt naar God en bijvoorbeeld niet meer durft te bidden. God wil juist dat je naar Hem komt, ook met deze vaak heftige problemen. De wet klaagt je aan, maar genade zet je vrij om naar God te gaan. Ik zeg hierbij niet dat het God niet meer interesseert wat voor leven je leidt. Hij is betrokken bij je leven en heeft er verdriet over wanneer je niet tot je recht komt. En Hij heeft vreugde wanneer dit wel het geval is. Maar het oordeel over je zonde is op Jezus gevallen. Overigens zie ik wel het gevaar van de genadeleer dat mensen zonde kunnen gaan relativiseren – ‘er is immers genade’. Maar het goede nieuws dat we een rechtvaardige positie hebben in Christus is nog altijd belangrijker, en brengt uiteindelijk meer vrucht voort in vergelijking met het handjevol mensen dat altijd de grenzen opzoekt.

Eens gered, altijd gered?

Er zijn sommige aanhangers van de genadeleer die beweren dat de rechtvaardige positie van Christus een permanente verandering is. Zij zeggen: ‘God verandert je éénmaal, voor altijd. Eenmaal gerechtvaardigd door de genade kun je niet meer uit die positie stappen.’ Ik kan alleen maar zeggen: ik weet het niet! Ik weet niet wie er wel of niet gered zijn; dat is een geheimenis bij God, en alleen degenen die nu in Christus zijn weten het zeker. Maar deze discussie vindt volledig plaats in de marge en is zeer hypothetisch. Ik zal uitleggen waarom. Stel dat het waar is: eens gered, altijd gered. Waarom zouden we dat erg vinden? Dat betekent dat onze ‘afglijdende’ broeders en zusters toch bij ons zijn in de hemel. Laten we feestvieren om dit feit! Waarom zou je op dit punt de geweldige consequentie van onze zekerheid in de rechtvaardige positie weggooien? Ook hier gaat het om een marginale groep. Laten we vertrouwen op Gods rechtvaardige oordeel. Stel dat het niet waar is. In dat geval vind ik het moeilijk te geloven dat dit komt door een toename van zonde in ons leven. De genade is immers groter dan welke zonde ook. Over de groep die de grenzen opzoekt heb ik het in de vorige paragraaf al gehad. Maar misschien moeten we daar ook niet zo bang voor zijn. Laat ze het maar doen. Laten we vertrouwen hebben dat Gods genade groter is. Helaas voor hen zal de vrucht (op aarde) ook marginaal zijn en zullen zulke mensen de consequenties van hun gedrag moeten dragen. Als medechristen is

het, denk ik, zeker goed om deze mensen in liefde en met aandrang te wijzen op de consequenties van hun gedrag, echter niet om ze te veroordelen. De enige veilige conclusie (voor mij althans) is dat ik het niet weet. Maar ik weet wel wat de kracht is van leven in een rechtvaardige positie! Laten we niet het kind met het badwater weggooien. Laten we genieten van de rust die wij hebben omdat we ons niet druk hoeven te maken over het heil van een ander. Dat mag je aan God overlaten.

Voorspoed

Er zijn ook ongenueanceerde trends, die een plaats krijgen binnen de prediking van de genadebeweging. De grootste hiervan is die van de doorgeslagen voorspoedleer, ook wel prosperity teaching of welvaartsleer genoemd.

Ik ben ervan overtuigd dat wonderen bestaan, dat God mensen geneest, en dat we soms op heel bijzondere manieren gezegend worden. Ook materieel. Ik was als kind al onder de indruk van fantastische verhalen van 'bijbelsmokkelaars',

God gaat met ons mee op de reis van ons leven. Het is van belang dat we onderkennen dat het aan God is of Hij zegent of geneest.

genezingen, tongentaal, noem maar op. Ook zie ik Gods zegeningen in mijn eigen leven. Toch heb ik ook ontzettend veel moeilijkheden gekend en heb ik moeten knokken voor mijn studie, baan en gezondheid. God gaat met ons mee op de reis van ons leven en Hij draagt ons waar nodig, maar soms laat Hij ons ook moeilijke lessen leren waar nodig. Het is van belang dat we onderkennen dat het aan God is of Hij zegent of geneest. Het gevaar van de voorspoedleer is dat dit een automatisme wordt: 'Als je Christus aanneemt in je leven, word je materieel gezegend.' Toepassen van eenvoudige logica geeft de omkering: 'Als je niet materieel gezegend wordt, dan heb je ook Christus niet aangenomen in je leven.' De ene stelling volgt logisch uit de andere. De laatste stelling is er een die fanatieke welvaartsaanhangers vaak willen ontkrachten, maar dat is niet mogelijk als je de eerste wél aanneemt. Waar we het wel over eens kunnen zijn, is dat God het goede met ons voorheeft. Wat goed voor ons is, weet God beter dan wijzelf, en uiteindelijk komt het erop aan dat we op Hem vertrouwen. Het is heel gevaarlijk om van materiële voorspoed een wetmatigheid te maken. Vertel dat maar eens aan alle onderdrukte christenen, martelaren, of aan Paulus die toch een aanzienlijke tijd gevangenzat. De prediking van deze wetmatigheid kan zelfs leiden tot veroordeling of kortzichtigheid binnen de genadeleer. Ik ken een concreet voorbeeld van iemand die met serieuze problemen kampt en graag daarmee geholpen wilde worden. Uiteindelijk werd ze met een kluitje in het riet gestuurd: 'Focus je meer op Jezus, je concentreert je te veel op je problemen.' Dat is pastoraal niet verantwoord. Het is van belang dat we ruimte overhouden voor processen en pijn in ons leven, en deze niet bedekken met de mantel van genade. God heeft ons ook geroepen liefdevol voor elkaar te zijn. Ik geloof dat als we groeien in het besef van onze positie in Christus, we ook zullen groeien in liefde voor elkaar. We gaan dan meer op Christus lijken. Het is belangrijk in te zien dat de voorspoedleer niet automatisch te koppelen is aan de genadeleer. Het feit dat sommige mensen ze in één adem noemen, wil nog niet zeggen dat iedereen die de genadeleer aanhangt ook prosperity teaching aanhangt.

Pastor Prince

Tot nu toe heb ik het gehad over de 'genadeleer' en niet over de leer van pastor Prince. Het valt me vaak op dat binnen discussies over de genadeleer zijn naam vaker wordt genoemd dan de werkelijke inhoud van zijn preken. We moeten beseffen dat hij net als u en ik een mens is van vlees en bloed. Ik denk dat hij net als de meeste dominees het Woord wil verkondigen. Maar zoals de Bijbel al zegt is al ons profeteren – het spreken namens God – onvolkomen. We hebben dus de plicht om zijn prediking te toetsen, zoals ook in 1Ts5:21 staat. Helaas zijn er altijd mensen die aan persoonsverering doen. Deze mensen geven pastor Prince een goeroe-

status, wat levensgevaarlijk is. Dit is overigens niet alleen voorbehouden aan godsdiensten; ook in bijvoorbeeld de managementwereld bestaan er allerlei managementgoeroes. Dat is gevaarlijk omdat alles wat een goeroe spreekt automatisch waarheid is. En daarmee vervalt het toetsingsprincipe. We moeten niet uit het oog verliezen dat Jezus zelf de enige mens is die volledige waarheid spreekt.

Leiderspositie en positie in Christus

Wanneer wij tot geloof komen worden wij allemaal zoals Christus, we zijn in Hem rechtvaardig en volmaakt.

Wanneer wij tot geloof komen worden wij allemaal zoals Christus, we zijn in Hem rechtvaardig en volmaakt.

We zijn geroepen tot een koninklijk priesterschap. Genade heeft eigenlijk twee betekenissen: ten eerste vrijstelling krijgen van de straf, dus niet krijgen wat je wel had verdiend. Ten tweede: krijgen wat je niet verdient. We zijn erfgenamen van God en deel van zijn koninkrijk. Daarom krijgen we allemaal ook de gaven van de Geest, autoriteit, vrijheid. Dit krijgen we 'om niet'. Helaas maken veel leiders gebruik van hun religieuze positie om hun macht te behouden. Hoe vaak ben ik niet bij preken geweest waarin oproepen werden gedaan als 'wijd jezelf opnieuw toe' of 'reken nu af met die zonde', met de toevoeging 'want anders...'. Preken waar keer op keer de aandacht gericht wordt op de zonde en onze bekering. Natuurlijk is het goed om een vruchtbaar leven te leiden. Maar week in week uit bepaald te worden bij zonde houdt ons klein. En dat met name ten opzichte van de prediker, die impliciet uitstraalt zelf wél op de goede weg te zijn. Maar het mooie is dat we allen gelijk zijn in Christus! Van geestelijk verschil in positie is geen sprake. Er is wel sprake van een verschil in taken, of een verschil in ervaring, of in de weg die we gegaan zijn. Maar de een is niet 'hoger' dan de ander. Wanneer we nu allemaal overtuigd raken van onze positie in Christus, verliezen deze oordelende preken hun kracht. En daarmee ook de macht van de leider. Vooral als zijn leiderschap gebaseerd was op dit verschil in geestelijke positie.

Een van mijn beste vrienden, tevens voorganger, moest onlangs spreken voor een groep (ex-)drugsverslaafden in een christelijk opvanghuis. Deze mensen waren gewend dat er na afloop van een preek een oproep werd gedaan om voor ze te bidden. Zij waren immers het slachtoffer en de spreker de succesvolle christen. Maar deze vriend deed het anders; hij erkende het feit dat ook zij een positie in Christus hebben op grond van hun bekering! En om dat kracht bij te zetten liet hij voor zich bidden door de (ex-)verslaafden in plaats van andersom. Want, redeneerde hij, als ik geloof heb dat God mensen werkelijk verandert, dan moet ik geloven dat ook zij dezelfde positie hebben in Christus en op grond daarvan is hun gebed net zo krachtig!

Conclusie

Mijn conclusie luidt: gooi het kind niet met het badwater weg! Maar ook moeten we uitkijken dat we niet een verkeerde leer gaan aanhangen en verschillende kampen gaan vormen. Dit is desastreus, zeker omdat we hetzelfde geloven: Jezus kwam om ons te redden en ons genade te schenken. Laten we dat centraal houden. Het gevaar bestaat dat we ons gaan groeperen in Pastor-P Prophets, GenadeGelovigen of Prosperity Preachers. Of nog erger, we beweren de waarheid in pacht te hebben. Laten we van elkaar leren en in volwassenheid de nuances op de juiste plaats aangeven, en elkaar corrigeren waar nodig. Het is belangrijk in te zien dat we wel hetzelfde willen. We beseffen dat we allemaal genade nodig hebben; daar zijn we het over eens. Ook willen we een vruchtbaar en heilig leven leiden. Dat is de essentie van het christelijk geloof. De genadeleer verschilt daar niet in.

Het is daarom van belang dat we in het toetsen ons laten leiden door God zelf en niet een dogma aanhangen. Daarom wil ik eindigen met 1Jh2:27. 'Wat uzelf betreft: de zalving die u van hem ontvangen hebt is blijvend, u hebt geen leraar nodig. Zijn zalving leert u alles naar waarheid, zonder bedrog. Blijf daarom in hem, zoals zijn zalving u geleerd heeft.'

DENKBODEM

1. *Wat is het verschil, als je gezondigd hebt, tussen het belijden van zonde en het vragen van vergeving?*
2. *Welke vragen zou je in een goed pastoraal gesprek willen stellen over de verhouding tussen zonde en genade in iemands leven?*
3. *Je mag toch wel om voorspoed bidden? - maar wat is dan het verschil met het claimen van materiële zegeningen?*



MICHEL PORTIER IS JONGERENWERKER EN WOONT IN EDE.

